

ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету»

Кафедра соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-методичної
та наукової роботи

Г. Ю. Шаркова

_____ 2015 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА СОЦІОЛОГІЯ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 1301 Соціальне забезпечення

напрямок підготовки 6.130102 Соціальна робота

форма навчання денна

(Шифр за ОПП ВФПНЗЕ 2)

Кіровоград – 2015

Робоча програма «Загальна соціологія» для студентів за напрямом підготовки 6.130102 Соціальна робота, 20__ року – __ с.

Розробник: В. В. Щербина – професор кафедри соціальної роботи, доктор соціологічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри _____
Протокол від _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри _____ (В. Д. Косенко)
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____ 20__ року

Схвалено Науково-методичною комісією ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету»
Протокол від _____ 20__ року № _____

_____ 20__ року Голова _____ Г. Ю. Шаркова

1. Опис навчальної дисципліни: «Загальна соціологія»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 1301 «Соціальне забезпечення» (шифр і назва)	<u>За вибором</u>	
	Напрямок підготовки 5.13010101 «Соціальна робота» (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): Соціальна робота	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2015 – 2016 н. р.	
Індивідуальне(і) науково (навчально) - дослідне(і) завдання <i>Модуль 1. Соціологія – наука про суспільство. Модуль 2. Історичний розвиток соціологічних підходів та концепцій.</i>		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість годин – 144 год.		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	16 год.	___ год.
		Практичні	
		32 год.	___ год.
		Семінарські	
		___ год.	___ год.
		Лабораторні	
		___ год.	___ год.
		Самостійна робота та індивідуальні завдання:	
96 год.	___ год.		
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

У навчальному курсі розглядаються питання про сутність соціології, її предмет та об'єкт пізнання, функції і структуру соціологічного знання, значення соціології для розв'язання проблем українського суспільства. Особлива увага приділяється вивченню основних етапів становлення та розвитку соціологічної науки, соціальним змінам, соціальним процесам.

Основна мета дисципліни полягає в тому, щоб сформувати у студентів стійкі уявлення про основи фахових знань про категорії, функції та напрями теоретичної соціології, про суспільство як соціальну систему, соціальні зв'язки і відносини, соціальні інститути та групи, способи їх організації, закономірності функціонування і розвитку.

Мета навчальної дисципліни: опанування методики сучасного соціологічного аналізу суспільних відносин, знайомство студентів з науковими перспективами у галузі соціології.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення з теоретичними основами сучасної соціології;
- набуття навичок організації і проведення конкретно-соціологічних досліджень і практичного ефективного використання їх результатів;
- вивчення соціальної структури та основ соціальної поведінки;
- формування цілісного уявлення про специфіку, об'єкт і предмет соціологічного знання, історію зарубіжної і вітчизняної соціології, перспективи її подальшого розвитку.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- поняття суспільства як соціальної реальності та цілісної системи;
- основні соціальні інституції, що забезпечують відтворення суспільних відносин;
- головні етапи культурно-історичного розвитку суспільства, механізми та форми соціальних змін;
- поняття соціалізації та соціального контролю, особистості як суб'єкта соціальної дії та соціальних взаємодій;
- культурно-історичні типи соціальної нерівності та стратифікації, мати уявлення про горизонтальну і вертикальну соціальну мобільність;
- загальні проблеми стратифікації українського суспільства, виникнення класів, причини нерівності, взаємини соціальних груп, спільнот;
- основні етапи та методи соціологічного дослідження.

Вміти:

- об'єктивно, на наукових засадах, визначати місце і роль соціології в системі соціогуманітарних наук, простежити міжпредметні зв'язки;
- визначати своє місце в соціальній структурі суспільства, а також соціальні ролі, які може виконувати людина в житті;
- використовувати отримані теоретичні знання для оцінки конкретних ситуацій, що виникають у повсякденному житті;
- передбачувати та аналізувати можливі наслідки таких ситуацій;
- володіти основами соціологічного аналізу, формувати соціологічну культуру.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціологія – наука про суспільство

Тема 1. Соціологія як особлива суспільна наука

Соціологія та її місце в системі сучасних наук. Предмет, структура та метод соціології. Функції соціології.

Взаємовідносини соціології та інших суспільних наук.

Тема 2. Суспільство як цілісна соціальна система

Соціальні взаємодії та зв'язки. Поняття суспільства та його сутність.

Типологія суспільств. Традиційне (аграрне) суспільство. Індустріальне суспільство. Постіндустріальне суспільство

Соціальний процес. Динаміка суспільного розвитку. Модернізація

Тема 3. Становлення та основні етапи розвитку соціології

Огюст Конт та Герберт Спенсер – основоположники соціології.

Соціологія марксизму. Вітчизняна соціологічна думка кінця XIX – поч. XX ст. Соціологічні розвідки часів СРСР.

Основні парадигми і напрямки сучасної соціології.

Змістовий модуль 2. Історичний розвиток соціологічних підходів та концепцій

Тема 4. Психологічна парадигма в соціології. Антипозитивізм і формування німецької соціологічної школи

Психологічні концепції в західноєвропейській соціології.

Еволюційно-психологічний напрямок в американській соціології.

Джерела німецької соціології. Формальна соціологія Г. Зіммеля.

Тема 5. Теорія «соціальної дії» Макса Вебера

Методологія соціологічного пізнання М. Вебера.

Теорія «соціальної дії». Політична соціологія М. Вебера.

Релігія в соціологічній концепції М. Вебера.

Тема 6. Соціологія як об'єктивний аналіз «соціальних фактів»

Теоретичні і світоглядні підстави соціології Е. Дюркгейма.

«Соціологізм» Е. Дюркгейма як методологія наукового дослідження суспільства. Ідея соціальної солідарності.

Синтез теорії та емпірії в соціологічному дослідженні.

Тема 7. Інтегральна соціологія Пилипира Сорокіна

Теорія соціальної мобільності. П. Сорокін про соціокультурну динаміку.

Тема 8. Формування соціологічної думки в Україні

Витоки соціально-політичних вчень в Україні.

Розвиток соціології в Україні на сучасному етапі.

4. Структура навчальної дисципліни: «Загальна соціологія»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	лаб	інд. та с.р.		л	с	п	лаб	інд. та с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Соціологія – наука про суспільство												
Тема 1. Соціологія як особлива суспільна наука	18	2		4		12						
Тема 2. Суспільство як цілісна соціальна система	18	2		4		12						
Тема 3. Становлення та основні етапи розвитку соціології	18	2		4		12						
Разом за змістовим модулем 1	54	6		12		36						
Змістовий модуль 2. Історичний розвиток соціологічних підходів та концепцій												
Тема 4. Психологічна парадигма в соціології. Антипозитивізм і формування німецької соціологічної школи	18	2		4		12						
Тема 5. Теорія «соціальної дії» Макса Вебера	18	2		4		12						
Тема 6. Соціологія як об'єктивний аналіз «соціальних фактів»	18	2		4		12						
Тема 7. Інтегральна соціологія Питирима Сорокіна	18	2		4		12						
Тема 8. Формування соціологічної думки в Україні	18	2		4		12						
Разом за змістовим модулем 2	90	10		20		60						
Усього годин	144	16		32		96						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин
1.	Соціологія як особлива суспільна наука	4
2.	Суспільство як цілісна соціальна система	4
3.	Становлення та основні етапи розвитку соціології	4
4.	Психологічна парадигма в соціології. Антипозитивізм і формування німецької соціологічної школи	4
5.	Теорія «соціальної дії» Макса Вебера	4
6.	Соціологія як об'єктивний аналіз «соціальних фактів»	4
7.	Інтегральна соціологія Питирима Сорокіна	4
8.	Формування соціологічної думки в Україні	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціологія як особлива суспільна наука	12
2	Суспільство як цілісна соціальна система	12
3	Становлення та основні етапи розвитку соціології	12
4	Психологічна парадигма в соціології. Антипозитивізм і формування німецької соціологічної школи	12
5	Теорія «соціальної дії» Макса Вебера	12
6	Соціологія як об'єктивний аналіз «соціальних фактів»	12
7	Інтегральна соціологія Пителима Сорочкіна	12
8	Формування соціологічної думки в Україні	12

7. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних науково(навчально)-дослідницьких завдань:

- підготовка статті до друку;
- виступ на наукових конференціях (друковані тези);
- участь у інтернет-конференціях;
- участь у студентських олімпіадах;
- конспект з теми (модуля) за заданим або власно розробленим студентом планом;
- презентація з теми (модуля) або вузької проблематики;
- розв'язування та складання практичних, ситуативних задач різного рівня з теми, модуля або курсу;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;
- розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань;
- написання есе, творчих завдань тощо.

8. Методи навчання

Лекція (проблемна, лекція-конференція тощо); семінарські заняття (семінари-диспути, дебати та ін.); практичні заняття (ділові та рольові ігри, моделювання ситуацій тощо); консультації (групові, індивідуальні, дистанційні).

9. Методи контролю

Контроль знань з курсу «Загальна соціологія» здійснюється за кредитно-модульною системою. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Основними функціями оцінювання навчальних досягнень студентів вважаємо такі: контролююча, навчальна, діагностична, виховна. Це й визначає індивідуальні якості студента та його рейтинг. Відповідно до кредитної системи, що передбачає облік трудомісткості навчально-пізнавальної роботи студентів у кредитах, використовуємо схему накопичення оцінок-балів, як системи оцінювання.

Успішність студентів оцінюється за результатами поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль рівня знань здійснюється шляхом проведення тестувань, написання та перевірки творчих письмових завдань, усного опитування.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться під час останнього модуля та екзамену.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студентів відбувається на підставі наступних критеріїв:

1) Правильність відповідей (правильне, достатньо глибоке викладення теоретичних понять курсу).

2) Рівень усвідомлення матеріалу курсу та самостійність суджень.

3) Новизна навчальної інформації, рівень використання наукових (теоретичних) знань).

5) Вміння використовувати засвоєні теоретичні положення на практиці.

Відповідь студента оцінюється і за формою, тобто з точки зору логічності, чіткості, виразності викладу навчального матеріалу.

«ВІДМІННО» ставиться студенту тоді, коли його відповідь бездоганна за змістом, формою, обсягом. Це означає, що студент у повній мірі з програмою засвоїв навчальний матеріал, викладений на лекціях, в підручниках, володіє знаннями, на екзамені та практичних заняттях дає чіткі відповіді на поставлені запитання, а також при рішенні завдань показує знання не лише основної, але і додаткової літератури, нормативних джерел наводить власні судження, робить висновки, використовує знання з суміжних, галузевих дисциплін, вміє пов'язати вивчений матеріал з реальною дійсністю і легко використовує його для рішення практичних завдань. Мова студента повинна бути логічно обґрунтована і граматично правильна.

«ДОБРЕ» передбачає також високий рівень знань і вмінь. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять або категорій, невеликі помилки у мові і стилі викладу.

«ЗАДОВІЛЬНО» передбачає наявність знань лише основного матеріалу; студент відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач.

«НЕЗАДОВІЛЬНО» ставиться, коли студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
10	10	20	10	10	10	10	20	

З метою перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної шкали оцінювання в традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS використовується такий порядок:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД) «Загальна соціологія» – пакет навчально-методичних матеріалів: плани семінарських, практичних занять і методичні вказівки до них, питання для самоконтролю, до модульного контролю, екзамену, завдання для самостійної та індивідуальної науково-дослідницької роботи.

12. Рекомендована література

Базова література

1. Барвінський А.О. Соціологія: Курс лекцій для студентів вищ. навч. закл. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
2. Вербець В.В. [та ін.]. Соціологія: курс лекцій: навч. посібник. – К.: Кондор, 2009. – 550 с.
3. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посіб.– К.: КНЕУ, 2002. – 472 с.
4. Култаєва М.Д., Навроцький О.І., Шеремет І.І. Європейська теоретична соціологія ХХ-ХХІ століття: навч. посібник для студ. ВНЗ. – Х., 2008.– 328 с.
5. Лукашевич М.П., Туленков М.В., Яковенко Ю.І. Соціологія: основи загальної, спеціальних і галузевих теорій: підручник. - К.: Каравела, 2008. - 544 с.
6. Практикум з соціології: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / За ред. В.М.Пічі. – Львів, 2004.
7. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник / Є.В. Перегуда та ін. – П26 К.: КНУБА, 2012. – 140 с
8. Примуш М.В. Загальна соціологія: навчальний посібник /М.В. Примуш. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – С. 12-38.
9. Соціологія: підручник / за ред. В.Г. Городяненка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2008. – С. 9-21.
10. Соціологія: Підручник / 3-тє вид., стереотипне. За ред. В.М. Пічі. – Львів: „Новий світ-2000», 2007. – 280 с.
11. Соціологія: Підручник / За ред. В.Г. Городяненка. – 2-ге вид., перероб., доп. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 559 с.
12. Соціологія: Навчальний посібник / За ред. С.О. Макєєва. – 3-тє вид., стер. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2005. – 455 с.
13. Соціологія: навч. посіб. / За редакцією Макєєва С.О. – 4-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 566 с.
14. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге. К.: Атіка, 2007. – 480 с.
15. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, соціальні та галузеві теорії / Навч. посіб. – К., 2004.
16. Соціологічна енциклопедія / Ред. кол.: Астахова В.І., Бакіров В.С., Городяненко В.Г. (уклад.) та ін. – К.: Академвидав, 2008. – 456 с.
17. Теоретическая социология .Антология: В 2ч – М.,2002.
18. Танчин І.З. Соціологія: Навчальний посібник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – К.: Знання, 2007. – 351 с.
19. Танчин І.З. Соціологія : навчальний посібник. – 3-тє вид., переробл. і доп. – К.: Знання, 2008. – 351 с.
20. Черниш Н.Й. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою навчання / Н.Й. Черниш. – 5-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2009. – С. 18-35.

21. Черниш Н. Соціологія: Курс лекцій. – Львів: Кальварія, 2003. – 544 с.
22. Юрій М.Ф. Соціологія: підручник. – К. : Кондор, 2007. – 288 с.

Додаткова література

1. Бакіров В.С. Соціологія в постмодерністському контексті // Вісник Харківського національного університету. – Харків, 2000. – № 492: Соціологічні дослідження сучасного суспільства.
2. Городяненко В. Теорії середнього рівня: місце в структурі соціологічного знання й тенденції розвитку // Соціологія: теорія, методи, маркетинг.– 2001. – № 4.
3. Злобіна О. Категорія „особистість» у системі понять соціологічної теорії // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2000. – № 4.
4. Костенко Н., Макеєв С. Місце і час соціології // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2008. – №1.
5. Мертон Р. Социальная теория и социальная структура. – М., 2006
6. Миллс Ч. Социологическое воображение. – М.,2001.
7. Макеєв С. Соціальний інститут: класичні тлумачення й сучасні підходи до вивчення // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2003. – № 4.
8. Попова І. Публічність соціології // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2008. – № 2.
9. Про розвиток соціологічної науки в Україні: Указ // Урядовий кур'єр. – 2001. – 11 травня. – Додаток.
10. Проблеми розвитку соціологічної теорії. Матеріали Всеукраїнської соціологічної конференції. – К., 2003.
11. Рудакевич М.П. Общество как система // Вопросы философии. – 2001.–№12.
12. Резник О. Особистість і громадянське суспільство: Досвід теоретичного осмислення // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2002. – № 3.
13. Тарасенко В. Науковий інтелект соціології // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2008. – №1.
14. Тощенко Ж. Парадигмы, структура и уровни социологического анализа // Социологические исследования. – 2007. – №9.
15. Ципко С.Ю. Загальна соціологічна теорія як навчальна дисципліна: методологічні проблеми // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип. 225. Педагогіка та психологія. – Чернівці, 2005.
16. Ципко С. Соціальні закони та закономірності: соціологічний дискурс //Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. Праць. Випуск 352-353. Філософія. – Чернівці, 2007.
17. Шульга М.О. Стратегія розвитку соціологічної теорії в нових реаліях українського суспільства // Проблеми розвитку соціологічної теорії. Матеріали I Всеукраїнської соціологічної конференції. – К.,2001.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ «ЗАГАЛЬНА СОЦІОЛОГІЯ»

1. Соціологія як наука.
2. Соціологічні закони і категорії.
3. Структура соціології.
4. Функції соціології.
5. Предмет і об'єкт соціології.
6. Місце соціології в структурі сучасних знань.
7. Позитивістська доктрина Огюста Конта.
8. «Органічна школа» в соціології Герберта Спенсера.
9. Соціологічний детермінізм Карла Маркса.
10. Поняття парадигми. Класифікація парадигм.
11. Основні теоретичні положення теорії конфлікту.
12. Основні теоретичні положення символічного інтеракціонізму.
13. Основні теоретичні положення феноменологічної соціології.
14. Інтегральна соціологія Пителима Сорокіна.
15. Системний підхід до суспільства в соціології.
16. Дослідження суспільних відносин у марксистській соціології.
17. Соціальна структура суспільства та її основні елементи.
18. Соціально-класова структура суспільства.
19. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність.
20. Соціологія молоді як спеціальна соціологічна теорія.
21. Соціальні характеристики молоді, її особливості та специфічні риси.
22. Соціальні функції культури.
23. Взаємозв'язок політики з культурою і економікою.
24. Соціологічні дослідження: поняття та види.
25. Класифікація соціологічних досліджень.
26. Загальна характеристика програми соціологічного дослідження.
27. Основні етапи соціологічного дослідження.
28. Поняття вибіркової та генеральної сукупності.
29. Репрезентативність соціологічного дослідження.
30. Методи збору первинної соціологічної інформації.
31. Психологічні концепції у соціології.
32. Психологічний еволюціонізм Лестера Френка Уорда.

33. Суспільна думка і натовп за Габріелем Тардом.
34. Психологічний підхід до досліджень суспільства Франкліна Гіддінгса.
35. Антипозитивізм в соціології і формування німецької соціологічної школи.
36. Німецька соціологічна школа: характеристика, основні представники.
37. Вплив німецької класичної філософії на становлення німецької соціологічної школи.
38. Внесок Фердинанда Тьонніса у розвиток соціології та вчення про спільноти.
39. Формальна соціологія Георга Зіммеля.
40. Теорія "соціальної дії" Макса Вебера.
41. Роль релігії в соціологічній концепції Макса Вебера.
42. Характеристики роботи «Протестантська етика та дух капіталізму» М. Вебера.
43. Теоретичні основи соціології Еміля Дюркгейма.
44. Соціологізм як особливий метод наукового пізнання Еміля Дюркгейма.
45. Теоретична соціологія в Радянському Союзі.
46. Формування соціологічної думки в Україні.
47. Розвиток соціології в Україні на сучасному етапі.
48. Поняття соціалізації.
49. Поняття десоціалізації та ресоціалізації.
50. Агенти первинної та вторинної соціалізації.
51. Основні етапи соціалізації особистості.
52. Соціальні норми, соціальний контроль, соціальні санкції
53. Соціальна структура суспільства, її основні елементи.
54. Відмінності між поняттями "клас" і "страта".
55. Теорія соціальної стратифікації.
56. Характерні риси та функції "середнього класу".
57. Соціологічне дослідження та його основні види.
58. Програма соціологічного дослідження
59. Соціальна мобільність: сутність, типи, форми.
60. Етичний кодекс соціолога.